

L'ALARMA

PEP ELIAS I GÀLVEZ

La fàbrica va tancar definitivament una tarda de novembre. Potser perquè no deixava de ser la crònica d'una fallida anunciada, el fet no es va viure com una tragèdia, sinó més aviat com un alliberament, ja que significava la fi d'una cruel agonia laboral per al grapat de treballadors que amb prou feines sobrevivia al dur procés encetat dos anys enrere amb el primer expedient de regulació. Per tant, aquell últim dia no hi va haver ni crits ni soroll. No es descarta, tanmateix, alguna llàgrima furtiva de l'encarregat mentre posava el cademat de la porta principal.

El poble es va acostumar també de seguida a la manca d'activitat en aquella antiga nau. La crisi no hi entenia, de sentimentalismes, i la sensació d'inevitabilitat va estalviar moltes dosis de sensibleria. Siplau per força, la gent que hi havia treballat es va haver de buscar la vida —encara que fos la mala vida— en altres feines i fins i tot en d'altres verals. La fàbrica continuava formant part del paisatge, però ja no n'era l'epicentre, sinó un element cada cop més secundari.

És difícil precisar quan temps havia passat des del darrer dia d'activitat. Una dada orientativa podria ser que alguns ja començaven a no recordar amb claredat els dies que havien passat fent hores entre els seus tallers. Tan sols recordaven que se'n recordaven. El poble havia fet punt i a part i la fàbrica havia esdevingut una simple nau abandonada, testimoni, si es vol, d'un passat esplendorós i, per tant, irrepetible. I probablement hauria continuat passant desapercibuda si no hagués estat perquè una estiuença nit de dissabte, sense avís previ de cap mena, l'alarma de la fàbrica va començar a sonar amb una estridència barroera. Els veïns més propers, si més no els de son més lleuger, van sobresaltar-se primer i impacientar-se després en veure que el brunzit no s'aturava.

La patrulla de la policia local s'hi va acostar amb més mandra que urgència, ja que la seguretat d'una fàbrica buida i abandonada no semblava una prioritat. I després de mitja hora d'inspecció els agents van concloure que l'alarma s'havia disparat accidentalment. Els gats i les rates que l'okupaven eren els únics sospitosos possibles i, amb ganes de reprendre la patrulla per anar a parar al bar, el

caporal va descartar l'intent de localitzar algun responsable de la nau i va avisar els bombers perquè procedissin a desactivar aquell soroll impertinent.

Tot hauria acabat en anècdota si no fos perquè l'escala del cotxe de bombers no era prou alta per arribar a l'extrem superior de la façana on feia una pila d'anys havia quedat instal·lada l'alarma. Com que fins i tot els veïns més inquietos feia estona que havien tornat cap a casa i ja no faltava gaire estona perquè es fes de dia, tots els allí presents van consensuar que valia més deixar-ho córrer i que l'endemà ja mirarien de fer arribar al poble un camió amb una escala més gran.

Van decidir, doncs, deixar per a un altre dia allò que haurien pogut fer aquella mateixa nit. I el cas és que ningú no els ho pot retreure, perquè hauria estat ben difícil intuir que aquell diumenge tota la comarca s'hauria de mobilitzar per una urgència més important: un incendi forestal de grans dimensions que va mobilitzar tots els efectius disponibles i que va fer que l'alarma i d'altres contingències quotidianes quedessin posposades per causes de força major.

Tot i que l'estrèpit era eixordador i objectivament molest, només un veí va decidir trucar per reclamar el retorn del silenci al barri, però no va trobar ningú enlloc, perquè tothom estava lluitant contra les flames o desallotjant les finques amenaçades. És clar que, com passa en els incendis més dignes d'esment, els esforços de les dotacions terrestres i aèries només aconseguien fer pessigolles a un foc que es va mantenir descontrolat gairebé una setmana; és a dir, fins que el vent es va cansar de bufar.

Els efectes van ser devastadors. El poble va quedar envoltat de cendra i desolació i l'esgotament físic dels primers dies va deixar pas a la fatiga anímica, fins al punt que l'esma dels seus habitants va quedar camuflada entre el color gris del paisatge. Les flames havien socarrimat energies i il·lusions, i un silenci feixuc va envair els carrers i va esmorteir qualsevol tertúlia.

El brogit quotidià, tenallat per la incertesa, es va anar ofegant gairebé fins a l'extinció. De fet, l'únic que es mantenia aliena al desànim era l'estrident banda sonora procedent de la vella fàbrica. I, malgrat que ningú no semblava tenir força per parar-hi atenció, el zumzeig va començar a dominar-ho tot fins a esdevenir hegemònic. De manera imperceptible, aquella regular combinació de tons agut i greu va passar a marcar el ritme vital i, sense alegria ni oposició, tothom va començar a parlar, caminar, treballar i fins i tot copular seguint el seu compàs.

Gairebé sense adonar-se'n, el poble es va abocar a un progrés limitat, però harmònic i constant que permetia anar teixint un futur ordenat. Fins que avui, tot just fa uns segons, l'alarma ha deixat de sonar. Ha callat així, de cop; amb la mateixa imprevisibilitat amb què es va disparar. El silenci és absolut, però no té res de sepulcral. És més aviat un silenci clamorós, estrident. A les cases s'escampa el desconcert i la por, per tant, oscil·la entre histèrica i atroç.

SEGONA OPORTUNITAT

PEP ELIAS I GÀLVEZ

Per què havia triat les Maldives? Aquesta era la pregunta que no parava de repetir-se des que va presenciar l'accident. I era una pregunta sense resposta. Sense resposta clara, si més no. I això que quan la seva dona li va preguntar on li agradaria anar per celebrar els seus cinquanta anys no va dubtar gaire. Va ser, doncs, una mena d'impuls, però tenia el convenciment que el destí hi havia fet de les seves, perquè per a una persona com ell, sempre atent a les casualitats i a les causalitats, no passava desapercebut el fet que durant la setmana anterior el nom d'aquest arxipèlag hagués adquirit una sobtada i notable presència en la seva vida quotidiana. Primer va ser la Raquel, una companya de feina que li va comentar que estava programant una estada de submarinisme a les Maldives a l'estiu amb una colla d'amics. L'endemà, el diari que fullejava habitualment mentre esmorzava va publicar un suplement sobre destinacions paradisiàques i la portada era il·lustrada amb una foto d'una de les més de dues mil illes d'aquell singular país perdut en la immensitat de l'oceà Índic. I al cap de tres dies, en despertar de la preceptiva migdiada al sofà del dissabte a la tarda, va enganxar una pel·lícula ambientada també en una platja maldiva.

I, de fet, des del mateix moment que van baixar de l'avió, va tenir la sensació que l'havia encertada. L'escenari era certament idíl·lic i l'estada va resultar plagada de moments i de racons que ratllaven la perfecció, capaços de provocar una sensació de plenitud que se li acudia del tot incompatible amb la tragèdia que tan atzarosament havia esquivat. Per això, quan repassava mentalment els detalls d'aquell darrer dia, li resultava impossible acceptar que tot hagués estat casual.

Ell i la seva dona s'havien limitat a complir el programa i l'horari previst, sense perpetrar cap heroïcitat que els convertís en menys mereixedors de la fortuna que la resta de persones que, com ells, estaven citats a la mateixa hora a la mateixa porta d'embarcament. I, això no obstant, ells van ser els únics que van arribar impuntuals a la cita. I no per mèrits propis, sinó simplement gràcies a la combinació de diversos factors aparentment fortuïts i inconnexos: la descoordinació entre la

repcionista de l'hotel i l'empresa de transports encarregada de passar-los a recollir, la imperícia del conductor que els va acompanyar a l'aeroport i un absurd accident de circulació que havia col·lapsat la principal artèria viària de Malé.

Inicialment el resultat d'aquell cúmul de despropòsits semblava desolador, ja que havien arribat a la porta d'embarcament deu minuts després que el personal de la companyia aèria hagués tancat l'accés a l'aparell. Ell, que sempre havia estat més pragmàtic, es va resignar de seguida a perdre l'avió i intentava centrar els seus esforços a solucionar el problema i a concretar com podien trobar bitllets per al proper vol; la seva dona, en canvi, insistia a discutir i a exigir —demanar seria un terme ben poc adequat— que aturessin l'enlairament i els permetessin pujar al maleït avió.

Maleït avió. Aquesta va ser l'expressió literal de la seva dona. I, tanmateix, ni ella ni cap dels presents no podia imaginar que, efectivament, aquell era una avió maleït. Un aparell que, contra tot pronòstic, no es va enlairar amb prou potència al final de la pista i va acabar estimbat, partit i incendiat a tan sols dos quilòmetres de la porta d'embarcament, on encara ningú no era capaç de relacionar aquell terrabastall llunyà i aquella incongruent columna de fum amb l'esborronadora coincidència que acabava de salvar dues vides. Les vides d'un matrimoni que havia decidit visitar Maldives per un simple impuls i que hauria d'haver viatjat en aquell avió, aquell maleït avió maleït, però que finalment i contra la seva voluntat acabava de fer tard a l'últim avís per als passatges que hi embarcaven.

Quan després d'uns eters minuts de confusió van ser conscients del que havia passat, no van saber gaire com reaccionar. Ell, més fred, només tenia l'obsessió de trucar als fills per tranquil·litzar-los i explicar-los que estaven vius; ella es va pixar a sobre i després es va desmaiar, perquè més que les paraules, el que li faltava era l'aire per respirar i la capacitat per assimilar que no eren un matrimoni turista que tenia la pega d'haver perdut l'avió, sinó un parell de benaurats que acabava de treure la grossa en la loteria del destí.

Quan tres dies després la companyia els va facilitar dos bitllets per a un altre vol, ja se sabia que no hi havia hagut cap supervivent. Els sis membres de la tripulació i els 156 passatgers que van pujar a l'aparell simplement perquè la recepcionista del seu hotel no va provocar cap malentès, el taxista va ser puntual i no van trobar l'embús provocat per un accident en la ronda principal de la capital, eren tots morts. Els números 157 i 158, els dos únics que no completaven el sinistre balanç, senzillament s'havien quedat fora del bombo del nefast sorteig.

La seva dona es va negar en rodó a tornar a casa volant i li va fer prometre que no agafarien cap avió mai més. Ell i l'agent de l'asseguradora van mirar de fer-la raonar, però sabien que era endebades, perquè en unes circumstàncies tan irracionals era pràcticament impossible prendre decisions racionals. Per tant, van acceptar l'alternativa de viatjar en vaixell fins al continent i, un cop a l'Índia, estudiar quines opcions tenien per tornar a casa.

I, malgrat tots els malgrats, el pas de les hores i la manca d'alternatives plausibles van acabar tombant la determinació de la dona i el matrimoni va embarcar finalment en un avió amb destinació Barcelona. Durant les vint-i-una hores que va durar el viatge, el matrimoni pràcticament no es va dir res. Ella s'havia pres tants tranquil·litzants que pràcticament no tenia esma per parlar. I ell, ara que tenia temps per analitzar tot el que acabaven de viure, estava massa ocupat posant en ordre tots els seus pensaments.

I de mica en mica tot començava a cobrar sentit. Perquè, fins i tot analitzat per la ment més freda i racional, era evident que si encara era viu no podia ser només per una simple casualitat. Aquesta idea l'obsessionava i no el deixava dormir, tot i l'estrès acumulat i malgrat que volaven de nit i l'avió era pràcticament a les fosques.

Com més voltes hi donava més clar tenia que la seva vida no podia continuar igual, que si era viu de miracle no podia desaprofitar la pròrroga que la vida li acabava d'oferir. I per això va començar a analitzar i a rebutjar l'existència que hauria protagonitzat si no s'hagués produït l'accident i ell i la seva dona haguessin tornat del viatge a les Maldives sense problemes.

Acabava de fer cinquanta anys i continuava considerant que era una bona edat, sobretot si, com era el seu cas, no es tenien problemes de salut. Però era evident que mig segle de biografia li garantia que en la seva trajectòria vital ja era més a prop d'allà on anava que d'allà d'on venia.

Es va girar i, en la penombra, va intuir el perfil de la seva dona. Després de tants anys compartits li podia reconèixer perfectament el gest, l'alè, la respiració, l'ombra. Sentir-la al costat el feia sentir segur. Va sospirar i quasi inconscientment va començar a fer balanç. Havien estat feliços i això era un fet inqüestionable. Però ara que es posava davant del mirall de la seva existència era obligatori admetre que la felicitat s'havia anat marcint. Arribat en aquest punt en què s'ho qüestionava tot, les respostes fluïen amb una paorosa facilitat. I la conclusió era que ja feia anys que el seu estat civil havia anat passant de casat a cansat. Sí, cansat i alhora resignat a aquella vida senzilla, però rutinària. No volia ni podia retreure-li res. No era pas culpa d'ella ni d'ell, sinó del nosaltres. Sí, del nosaltres que s'havia anat diluint fins a esdevenir més un record que un projecte, fins al punt que només mirant enrere era capaç de reconèixer un nosaltres emocionant. S'adonava que des que els fills s'havien fet grans se centrava més a acomodar-se a la teòrica felicitat que a ser feliç. I aquella segona oportunitat amb què la vida l'acabava d'obsequiar no podia suposar un punt i seguit, sinó que necessitava que marqués un punt i a part, un canvi de capítol, un punt d'inflexió, un gir argumental en la novel·la que havia anat escrivint des del seu naixement i que s'anava encaminant de manera inexorable cap a un final massa pausat, massa insípid, massa previsible.

Estava cansat, però gairebé no va poder dormir en tot el viatge, així que va aprofitar el temps per començar a prendre decisions. La primera, potser perquè li va semblar la més senzilla, seria laboral. L'endemà mateix d'arribar a casa aniria a l'estudi i anunciaria al seu cap que deixava la feina. No tenia cap problema, però possiblement aquell era el problema, que es limitava a treballar i per a ell això ara ja no tenia cap sentit.

La decisió més complicada era la que afectava la família. Els fills el prendrien per boig, la dona li muntaria un drama. Però era la seva vida; sí, amb un adjectiu possessiu que ara adquiria tot el sentit. Els detalls ja els aniria concretant, però agafaria la meitat dels estalvis que tenien al banc i marxaria. Sí, marxaria de casa, de la dona, dels fills, de la feina. Marxaria de tot el que ja havia viscut i aniria a descobrir la vida que encara li quedava. On? Tant se val. Potser a les Maldives o a qualsevol altra illa paradisiàca. Però no per fer-hi turisme, sinó per viure sense horaris, sense obligacions, sense hipoteques. Ja no volia tornar a sentir seguretat, ara necessitava recuperar la intensitat. Si no havia agafat aquell maleït avió maleït no era perquè tot continués igual. De fet, res no podia continuar igual.

Quan els fills els van rebre a l'aeroport el van trobar molt callat, però ho van atribuir al cansament. L'important era que havien tornat sans i estalvis i que tenien moltes ganes d'abraçar-los i de celebrar amb tota la família que el destí els hagués perdonat la vida. Ell va dir que preferia descansar i que ja ho celebrarien un altre dia. La seva dona, encara sota els efectes dels tranquil·litzants, no va badar boca.

Els van acompanyar a casa i s'hi van estar fins al vespre. Els van fer alguna cosa per menjar i es van assegurar que estaven bé i que no necessitaven res més. El fill els va fer una abraçada i la filla es va acomiadar amb el petó més sincer que els feia en molt temps. La seva dona es va estirar al llit i es va adormir sense prolegòmens. Ell no s'ho podia permetre. Tenia massa feina a dissenyar l'esdevenidor.

Quan es va fer de dia es va dutxar, es va afaitar i es va vestir. Com que era d'hora, va decidir anar a l'estudi a peu. Feia una fresca agradable i tots els pensaments que l'acompanyaven tenien un cert aire de lletra capitular. Se sentia cansat, però immensament feliç. Prou cansat per caminar arrossegant els peus i prou feliç per mantenir el somriure fins i tot quan una torreta despresa accidentalment del balcó d'un cinquè pis li va esclafar el cap i li va esberlar el cervell.

PEP ELIAS I GÀLVEZ (Igualada, 1967). És llicenciat en filologia catalana, treballa al Consorci per a la Normalització Lingüística i és escriptor. Ha publicat *Olor de gas* (Premi de Novel·la Breu Ciutat de Mollerussa), el recull de contes *Literalment incapaç de matar una mosca* (Premi Rei en Jaume de Narrativa Breu) i és coautor del llibre *IHC, de l'Astòria a les Comes*. És blocaire i es dedica també al periodisme. Imparteix cursos de narrativa i coordina el taller de creació literària del Màster de Literatura en l'Era Digital de la UB.

